

DET KONGELEGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Aurland kommune

5745 AURLAND

Dykkar ref.
2016001105-6

Vår ref.
17/3058

Dato
24.05.2017

Klage frå Aurland kommune over Politidirektoratet si avgjerd av 13. januar 2017 om endringar i Vest politidistrikts lokale struktur

Justis- og beredskapsdepartementet syner til klage som er dagsett 21. februar 2017 frå Aurland kommune og Politidirektoratet si avgjerd 13. januar 2017 om å endre politiet sin lokale struktur i høve til Aurland kommune:

«Sammenslåing av lensmannsdistriktene Sogndal og Leikanger, Vik, Lærdal, Årdal, Luster, Aurland, til Sogn lensmannsdistrikt. Lensmannsdistriktet vil ha følgende tjenestesteder: Sogndal lensmannskontor, Vik lensmannskontor, og Lærdal lensmannskontor».

Politidirektoratet har i brev 14. mars 2017 sendt klagen frå Aurland kommune til Justis- og beredskapsdepartementet, med kopi til Aurland kommune og Vest politidistrikt. Direktoratet opplyser i oversendinga at klagen frå Aurland kommune har vore lagt føre dei kommunar som saka vedkjem, jf. forskrift om klageordning for kommunar som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten § 5 andre ledd.

1. Bakgrunn

Nærpolitireforma, Prop. 61 LS (2014-2015), vart godkjent i statsråd 6. mars 2015 og sendt Stortinget for handsaming. Proposisjonen vart fastsatt 10. juni 2015 med nokre endringar, jf. Innst. 306 S (2014-2015) og Innst. 307 L (2014-2015). I Innst. 306 S (2014-2015) vart det mellom anna sagt følgjande om det overordna målet med nærpolitireforma:

Postadresse   Kontoradresse   Telefon - sentralbord   Politiavdelinga
Postboks 8005 Dep   Gullhaug Torg 4A   22 24 90 90
0030 Oslo   0484 Oslo   Org.nr.: 972 417 831
0030 Oslo

Sakshandsamar
Jan Inge Helgheim
22 24 55 91
jan-inge.helgheim@jd.dep.no

«Målet med reformen er et nærpoliti som er operativt, synlig og tilgjengelig, og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger og sikre innbyggernes trygghet. Det skal utvikles et kompetent og effektivt lokalt nærpoliti der befolkningen bor. Samtidig skal det utvikles robuste fagmiljøer som er rustet til å møte dagens og morgendagens kriminalitetsutfordringer».

Justis- og beredskapsdepartementet har i samsvar med dette gjeve Politidirektoratet mynde til å fastsette politidistrikta si inndeling i lensmanns- og politistasjonsdistrikt, og til å kunne fastsette samanslåing eller nedlegging av lensmannskontor og politistasjonar.

Politimeistrane har, som ein del av nærpolitireforma, greidd ut og føreslått endringar i politidistrikta sin lokale struktur for å kunne frigjere tid og ressursar til å kunne vere meir tilgjengeleg og til stades i nærmiljøa. Den lokale strukturen i politidistrikta skal fremje eit nærpoliti som er operativt og synleg, med kapasitet til å førebygge, etterforske og påtale strafflagde handlingar. Politimeistrane sine framlegg er mellom anna tufta på innspel frå kommunar og lokale polititenestemannsorganisasjonar.

Politimeistrane sende sine tilrådingar til Politidirektoratet 15. desember 2016, og Politidirektoratet fastsette 13. januar 2017 ny lokal organisering av norsk politi.

Kommunar som vedkjem endringar i inndelinga i lensmanns- og politistasjonsdistrikt og samanslåing eller nedlegging av lensmannskontor eller politistasjonar kan klage på Politidirektoratet si avgjerd til Justis- og beredskapsdepartementet, jf. forskrift av 22. juni 2016 om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten § 1.

2. Merknader frå kommunen

Aurland kommune har gjort gjeldande at Politidirektoratet si avgjerd 13. januar 2017 om å leggje ned Aurland lensmannskontor må opphevast, og at lensmannskontoret må først vidare.

Kommunen har vidare gjort gjeldande at omfanget av lokale politioppgåver i Aurland er så stort at der framleis bør vere ein eigen tenestestad for politiet. Kommunen gjer vidare gjeldande at det har vore feil ved sakshandsaminga og at krava til prosess ikkje er tilfredstillande oppfylt, mellom anna av di risiko- og sårbarheitsvurderinga ikkje var god nok og at avgjerda vart gjort på manglande grunnlag. Kommunen held også fram at dei saknar dokumentasjon for at det er gjort ein risiko- og sårbarheitsanalyse. Aurland kommune saknar også ei grunngjeving for kvifor Aurland ikkje er valgt som tenestestad. Dei gjer gjeldande at Politidirektoratet ikkje har vurdert alternativet om å behalde tenestestadane i Årdal og Aurland, og at dette strid mot kravet til forsvarleg sakshandsaming.

Kommunen har også mellom anna halde fram at:

- «Kommunen har i sin uttale peika på desse særøigne tilhøva lokalt:*
- Kraftproduksjon - 3 000 GWh per år (6. størst i landet).*
- Storslagen natur, med det det inneber av skred, flaum, evakuering og redningsaksjonar.*
- 163 cruiseanløp (3. størst i landet).*
- Flåmsbana – over 900 000 reisande per år.*
- Reiselivsnæring med sterk vekst - over 10% per år.*
- Folketalsvekst - 0.6% per år.*
- 60 km vegtunnel (mest i verden – deriblant verdas lengste og 13. lengste)*
- Og som følgje av ovannemnde*
- Over 100 særskilde brannobjekt.*
- Over 20 000 besøkande per dag i sommarhalvåret.*

Me tilfører vidare at desse særøigne forholda i all hovudsak ikkje ligg i administrasjonssenteret Aurland, men i Flåm og Gudvangen, til sjøs og til fjells – med vesentleg lenger reisetid enn ordinær reisetid Lærdal – Aurland. Krav til responstid lokalt synast tilsidesett av Vest politidistrikt. Dette kan vere ei følgje av at innbyggjartalet i Aurland er under 2000 innbyggjarar. Det ligg ikkje føre ei skjønsmessig vurdering på om kravet til responstid bør vere høgare, jf. ovannemnde svært særøigne forhold i kommunen.

Ettersom responstid vert nytta som eit prestasjonsmål for politidistriktet, ber me om at denne vurderinga vert utført av Politidirektoratet – og at vurderinga vert lagt til grunn ved handsaming av klagen.»

3. Synspunkt frå andre kommunar

Politidirektoratet har opplyst at det ikkje har vore fremja synspunkt på klagen frå nokon av dei 54 kommunane i Vest politidistrikt.

4. Politidirektoratet si vurdering

Politidirektoratet har i brev 14. mars 2017 til Justis- og beredskapsdepartementet gjort nærare greie for sitt avgjerdsgrunnlag og har ikkje funne grunn til å gjere om si avgjerd i høve til Aurland kommune.

Politidirektoratet har synt til at avgjerda 13. januar 2017 om samanslåing av lensmannsdistrikta Sogndal og Leikanger, Vik, Lærdal, Årdal, Luster, Aurland, til Sogn lensmannsdistrikt og nedlegging av Aurland lensmannskontor, bygde på tilrådinga frå politimeisteren i Vest politidistrikt. Tilrådinga frå politimeisteren byggjer på politifaglege vurderingar og ein lokal prosess som kommunar og tenestemannsorganisasjonar har teke del i.

Politidirektoratet har vidare synt til at direktoratet har vurdert dei innspel og synspunkt som har kome fram i klagen frå Aurland kommune og frå politimeisteren i brev 28. februar 2017. Politimeisteren har i brevet skildra korleis politiet sine tenester skal tryggjast i Aurland kommune etter samanslåing av lensmannskontoret. Politidirektoratet meiner at politimeisteren har gjort gode politifaglege vurderingar som høver med siktemålet til nærpolitireforma.

Etter Politidirektoratet si vurdering har det ikkje kome fram opplysingar i tilbakemeldinga frå denne kommunen som gjev grunnlag for å endre vurderinga frå politimeisteren om endringar i den lokale strukturen for Aurland kommune i Vest politidistrikt.

5. Justis- og beredskapsdepartementet si vurdering og avgjerd

Klagen er satt fram i samsvar med forskrift av 22. juni 2016 om klageordning for kommuner som berøres av ny tjenestestedsstruktur i politi- og lensmannsetaten. Etter § 1 i forskrifta kan kommuner som vedkjem avgjerda om ny tenestestadstruktur klage på avgjerda til Justis- og beredskapsdepartementet.

Vidare følgjer det av forskrifta at Justis- og beredskapsdepartementet kan gjere nytt vedtak eller heilt eller delvis oppheve avgjerda og sende saka attende til direktoratet for ny handsaming, jf. forskrifta § 6 første ledd.

Elles må departementet si klagehandsaming oppfylle forvaltningslova kapittel II og III og ålmenne reglar om god forvaltningsskikk, jf. forskrifta § 7.

Politidirektoratet har i oversendinga gjort greie for den føregåande prosessen for Aurland kommune i Vest politidistrikt, som mellom anna syner at politimeisteren har hatt ein omfattande lokal prosess med deltaking frå kommunar og tenestemannsorganisasjonar.

Aurland kommune meiner at Politidirektoratet si avgjerd må opphevast, og at Aurland lensmannskontor førast vidare. Kommunen held mellom anna fram at den «risiko- og sårbarhetsanalysen» som Vest politidistrikt har gjort ikkje er god nok og at Politidirektoratet har teke si avgjerd på manglande grunnlag. Kommunen understrekar også at den manglande tilbakemeldinga på kravet om innsyn i «risiko- og sårbarhetsanalysen» som er gjort av Vest politidistrikt er ein sakshandsamingsfeil.

Departementet vil nemne til dette at det i Prop. 61 LS (2014-2015) og i Innst. S 306 (2014-2015) er gjevne føringar om at politimeisteren har ansvaret for å lage risiko- og sårbarheitsvurderingar for heile politidistriktet og for eventuelle endringar i lokal tenestestruktur. Politidirektoratet har opplyst at det er gjort risiko- og sårbarheitsvurderingar i samsvar med direktoratet sitt oppdragsbrev, og at politimeisteren si tilråding mellom anna byggjer på denne vurderinga.

Politimeisteren i Vest politidistrikt har opplyst at risiko- og sårbarheitsvurderinga ikkje vart skriven ned. Han opplyser vidare at når politidistriktet heldt seg til tilgjengeleg informasjon om kriminalitetsrate, innbyggartal, demografiske og geografiske tilhøve, medrekna eksisterande infrastruktur og ulykkesstatistikkar når dei gjorde denne vurderinga. Denne informasjon er offentleg. Politimeisteren har vidare opplyst at han samla sett vurderte dokumentasjonsgrunnlaget som tilstrekkeleg til å gje si tilråding. Det vart difor ikkje gjort nokon ny risiko- og sårbarheitsvurdering.

Departementet er samd med Politidirektoratet i at det ikkje er sett krav til ein risiko- og sårbarheitsanalyse, men at det skal gjerast ei risiko- og sårbarheitsvurdering. Vidare burde Vest politidistrikt ha skrive ned denne vurderinga, mellom anna for å tryggje notoritet kring grunnlaget for tilrådinga.

Departementet meiner at Vest politidistrikt kan kritiserast for å ikkje svare på Aurland kommune sitt krav om innsyn, men at denne feilen likevel ikkje har verka inn på Politidirektoratet si avgjerd.

På grunnlag av den dokumentasjon som er lagt fram i saka meiner departementet at krava til føregåande prosess likevel er oppfylt. Det synast her til oppdragsbrev frå Justis- og beredskapsdepartementet 2016 – del 3 av 14. mars 2016 og Politidirektoratet sitt brev til politidistrikta 1. juni 2016. Politimeisteren har vurdert synspunkta frå Aurland kommune og vegt omsynet til folket opp mot ressursgrunnlag og politimessige forhold.

Lærdal ligg etter det opplyste sentralt og i moderat køyreavstand frå Aurland. Innbyggjarane i Aurland kan difor innafor ein rimeleg reisetid få tilkomst til publikumstenestane på lensmannskontoret i Lærdal. Politimeisteren har opplyst at avstanden mellom Lærdal og Flåm er 41 kilometer. Køyretida frå Lærdal til Flåm er ca. 36 minutt, og 24,5 kilometer av denne avstanden køyrast gjennom Lærdalstunnelen som går i ei tilnærma rett line, og som difor gjer det råd med snøgg uttrykking. Etter det Statens vegvesen opplyser er det særst sjeldan at Lærdalstunnelen er stengt for uttrykkingskøyretøy. Når tunnelen er stengt, gjeld stenginga for få minuttar om gangen. Dette står fram som noko politimeisteren fullt ut kan godta.

Departementet har i vurderinga teke omsyn til at det dei siste åra har vore mange tunellbrannar i Sogn og Fjordane, der også Gudvangen tunell i Aurland kommune har vore utsett for ein større brann. Departementet meiner at også andre naudetatar burde ha teke del i den risiko- og sårbarheitsvurderinga som vart gjort i området.

Aurland kommune har etter det opplyste ca. 1 800 innbyggjarar og lite kriminalitet. Kommunen har mange turistar og skipsanløp med utanlandske turistskip, samt mange reisande med Flåmsbanen. Sogn lensmannsdistrikt vil i turistsesongen og elles ved

behov kunne sende patruljer over kortare eller lengre periodar til Aurland for å løyse naudsynte oppgåver.

Politimeisteren har også halde fram at Aurland kommune krev nærleik til politiressursar som held god kvalitet. Dette mellom anna på grunn av utfordringar knytta til geografi og topografi, ein utsett infrastruktur på grunn av tunnelar, Flåmsbana, cruisebåttrafikk og anna turisme. Vidare er det helde fram at beredskapen betrast både i høve til trafikkulukker, naturhendingar, redningsaksjonar og kriminalitet om politiet har tilkomst til politipatruljer over ein større del av døgnet/veka enn om kommunen har sitt eige lensmannskontor. Departementet meiner den viktigaste faktoren for politiet sin reaksjonstid vil vere kor effektivt politiet klarer å bruke eigne ressursar og kva ressursar dei rår over. I utgangspunktet vil det ikkje vere hensiktsmessig å bruke knappe ressursar til å halde små lensmannskontor opne. Ein slik ordning vil binde ressursar som elles kunne ha vore brukt til å styrke polititenesta.

Politipatruljer skal kunne gjere publikumsretta oppgåver, noko som betrar servicen til publikum i høve til gjeldande ordning. Politipatruljer vil også kunne gje kortare reaksjonstid på grunn av at politiet i større grad vil kunne vere på staden ved hendingar og behov gjennom kunnskapsbygd tenestepanlegging. Politimeisteren i Vest syner til at vakt- og beredskapstenesta ikkje tryggast av det einskilde lensmannskontor, men av det mannskap som er ute og køyrer patrulje eller dei som er sett opp på beredskapsvakt.

Departementet meiner at ei skiping av større tenesteeiningar vil gjere det mogeleg å flytte ressursar frå administrativ til operativ teneste, noko som vil fremja ein meir hensiktsmessig polititeneste, medrekna kortare reaksjonstid grunna auka patruljering.

Departementet meiner både kommunen og politimeisteren har fremja gode argument for sine standpunkt. Etter ei samla heilskapsvurdering av saka har Justis- og beredskapsdepartementet gjort om Politidirektoratet sitt vedtak 13. januar 2017. Dette betyr at Aurland lensmannskontor førast vidare som tenestestad i Sogn lensmannsdistrikt. Departementet har i denne vurderinga særleg lagt vekt på avstandane, medrekna omfanget av tunellar (ca. 60 km), kommunen sin utfordrande geografi, og den monalege turisttrafikken, jf. reiselivsnæringa som etter det opplyste er i sterk vekst delar av året. Kommunen har elles gjort gjeldande at dei med omsyn til cruiseanløp er tredje størst i landet.

Departementet legg til grunn at politimeisteren, saman med andre lensmenn og kommunar som vedkjem saka, evalurerar erfaringane med å vidareføre Aurland som eigen tenestestad innan utgangen av 2019. Føremålet med evalueringa er å finne fram til ein mest tenleg organisering, som på sikt kan gje innbyggjarane og tilreisande til Aurland så gode polititenester som råd.

Dei kommunane som vedkjem saka har vore lagt føre klagen i samsvar med forskrifta

§ 5 andre ledd.

Departementet finn, på grunnlag av dei opplysingar som er lagt fram i saka, grunn til å gjere om på Politidirektoratet si avgjerd om ny tenestestadstruktur for Aurland kommune i Vest politidistrikt. I Politidirektoratet si avgjerd 13. januar 2017 gjerast følgjande endring:

««Sammenslåing av lensmannsdistriktene Sogndal og Leikanger, Vik, Lærdal, Årdal, Luster, Aurland, til Sogn lensmannsdistrikt. Lensmannsdistriktet vil ha følgende tjenestesteder: Sogndal lensmannskontor, Vik lensmannskontor, Lærdal lensmannskontor, Aurland lensmannskontor og Årdal lensmannskontor»».

Ein kopi av dette brevet er sendt til Politidirektoratet til vitande.

Med venleg helsing

Thor Arne Aass
ekspedisjonssjef

Sven Olav Gunnerud
avdelingsdirektør

Kopi: Politidirektoratet

Dokumentet er godkjent og blir sendt utan signatur